

Stockholm den 24 november 1962.

Monsieur Anders Forsse
Hotel S:t George
Alger
Algeriet

Broder,

Långt om länge skriver jag för att tacka Dig för de för mig utomordentligt intressanta och stimulerande dagarna i Algeriet. Tack vare Dina förberedelser och insikter tycker jag mig ha fått ut väldigt mycket av besöket.

Sedan jag kommit hem har jag varit rätt verksam för att våra kontakter skall leda fram till någonting. Bl.a. har jag intensivt jagat filter. Det gick inte att pressa sjukvården längre än till 15.000 ex. Industrierna hade inga i lager. Försvaret hade sannolikt kunnat släppa ytterligare ett antal tusen, men deras filter var å andra sidan så okristligt dyra att man kände en viss tveksamhet.

Slutresultatet blev därför mindre än jag hade tänkt mig. Det fanns mindre filter än jag trodde och de var avsevärt dyrare än beräknat. Men till någon nytta bör de ju vara. Dessutom har vi gjort en något starkare markering av vår hjälpvilja än den berömda glasbiten.

Förra veckan hade jag ganska ingående diskussioner med Björnberg och Rönqvist på Nib. De var framför allt intresserade av möjligheterna till svenska insatser på jordbruksområdet och i återuppbyggnadsarbetet på landsbygden. De lovade återkomma sedan de närmare studerat Dina rapporter och mera ingående diskuterat Nibs handlingsmöjligheter.

Med finansdepartementet har jag diskuterat möjligheterna till finansiellt bistånd i form av äldre maskiner. Dessa diskussioner skall fortsätta.

Det ser således ut som om vi så småningom skulle kunna göra en hyfsad hjälpinsats. Du förstår därav att vi med stort intresse ser fram mot ytterligare rapporter från Dig. De som hittills inströmmat hit har verkligen

varit utmärkta.

Tack även för brevet om beskickningschefers religionsfrihet. Jag skall undersöka möjligheterna att göra en motion av detta i januari.

Med hjärtliga hälsningar.

Din tillgivne

Olof Palme

Alger den 17 december 1962

nr 23

svenska filter till

Algeriet

tel. 24 U. 6.12.62

Till hans Excellens herr ministern för Utrikes ärendena.

De drygt 21.000 filter, främst ur krigsmaktens och sjukvårdens förråd, som skänkts av regeringen till Algeriets regering, har numera kommit fram till Alger.

De flesta, närmare 14.000 stycken, anlade den 14 december 1962 med det svenska fartyget AMFRID. Den närmast berörda algeriske ämbetsmannen, generalkommissarien för brådsökande åtgärder Ben Zerfa, och jag stämde möte ombord. I befälhavarens och en företrädare för agenten närvaro överlämnade jag till Ben Zerfa konossementen för såväl detta första filterparti som det, som anlade i dag med det tyska fartyget GLOMAR MALAGA.

Ben Zerfa framförde å algeriska regeringens och i synnerhet socialministerns Boumaza vägnar ett tack till svenska regeringen för dess beredvillighet att lämna bistånd i den akuta nödsituation, vari stora delar av Algeriets befolkning befunde sig. Särskilt värde hade man satt på svenska regeringens förmåga att handla snabbt; det vore ju just nu, som filtarna behövdes. Denna raskhet hade blivit så mycket mera betydelsefull, som generalkommissariatets uppställda anskaffningsmål, 750.000

filtar, icke syntes kunna nås så snabbt, som man önskade, om det nu över huvud kunde förverkligas. De tillverkare, vartill generalkommissariatet vänt sig, hade nämligen krävt betalning i förskott, något som vore uteslutet av såväl principiella som budgetära skäl. Resultatet vore, att generalkommissariatet hade sin distributionsapparat och distributionsplan färdig - Röda Korset och andra internationella hjälporganisationer skulle bistå vid fördelningen till prefekturer och underprefekturer - men inte på långt när tillräckligt många filter att fördela. Den svenska gåvan gjorde det möjligt att åtminstone börja distributionen i planerad ordning.

Med hänsyn till de svenska filtarnas ovanligt höga kvalitet avsåg generalkommissariatet att låta utdela dem i trakter, där vintervädret utsatte befolkningen för särskilt stora påfrestringar. Kabylien komme härvid helt naturligt i betraktande men kunde av bl. a. inrikespolitiska skäl inte bli ensam om dessa filter.

Jag har tillåtit mig att till pressen i Alger dela ut ett meddelande om den svenska gåvan; texten närslutes värdsamt. Ett av syftena bakom denna åtgärd var att bland intresserade regionala instanser sprida kännedom om filtarnas ankomst och på den vägen stimulera till en rask fördelning. För övrigt håller jag kontakt med de båda fartygens agenter för att åtminstone kunna konstatera, hurvida filtarna avhämtas från dess magasin.

Slutligen är att nämna, att enligt uppgift från härvarande (olönade) norske konsul en av religiösa organisationer norge startad insamling resulterat i minst 120.000 och möjligen ända upp till 170.000 begagnade filter, som förmodas kunna anlända till Algeriet under innevarande månad. Det framgår av det ovan sagda, att ett dylikt bidrag skulle vara en utomordentlig hjälp åt de algeriska myndigheterna i dessas strävanden att förse den nödlidande befolkningen med åtminstone något skydd mot vinterns kyla och fukt.

Genomslag av denna skrivelse har direkt tillställts
byråchefen Palme.

(Anders Forssé)

svenska filter till Algeriet
23 B. 17.12.62

Alger den 17 december 1962

Personligt.

Broder,

Vid mitt Stockholmsbesök för tio dagar sedan tog jag på Din uppmaning kontakt med Fru Levinson; tyvärr blev jag av tidsnöd tvingad att inskränka mig till en telefonkontakt. Hon sade sig därvid vara orolig för vad som skulle hända de svenska filtarna i de algeriska myndigheternas händer, och det syntes framgå av hennes resonemang, att hon skulle ha föredragit en distribution direkt av en svensk instans, närmast då, antager jag, Röda Barnen i Oran eller Marnia.

Fru Levinson har naturligtvis rätt i att man inte kan utgå från att en algerisk distribution blir effektiv, ens omden såsom i detta fall sker med bistånd av Röda Korset och andra internationella organisationer. Omvänt har man väl all anledning att tro, att Röda Barnen skulle ha gjort ett gott arbete, om denna organisation anförtratts fördelningen..

Ändå är jag övertygad om - och har blivit befäst i denna övertygelse sedan min återkomst hit - att det var riktigt att låta svenska regeringens gåva gå till algeriska regeringen direkt och inte genom en aldrig så effektiv svensk hjälporganisation. Det rör sig inte bara om prestigesympunkten, att algeriska regeringen hellre kommunicerar direkt med utländska regeringar än har att göra med dem via humanitära understödsorgan. Man borde, synes det mig, också tänka på att om än i ringa mån stödja algeriska regeringen i dess strävanden att till gagnet och inte bara till namnet överordna sig de utländska organens insatser och styra dessa till ett gemensamt resultat. Det ligger måhända fröet till en konflikt mellan en sådan målsättning och den som svenska och många andra utländska hjälpinstanser omfattar, nämligen att manifesteras sig med intensitet inom ett litet område. Utan att vilja överdriva inne-

Byråchefen Palme,
S t o c k h o l m.

börden härav - allra helst i nuvarande, akuta nödläge - vill jag nog ändå mena, att det skulle ha varit mindre välbetänkt att låta en svensk hjälpinstans taga hand om filtarna, och särskilt att låta dem bli utdelade inom en sådant begränsade område.

Många hälsningar!
Din tillgivna
Anders Forsse
(Anders Forsse)

Alger den 30 januari 1963

Filtar till Algeriet

nr 12

23U.17.12.62

Till Hans excellens herr ministern för Utrikes Ärendena.

Såsom nämnlts med citerade skrivelse, anlande till Alger den 14 och 17 december 1962 de drygt 21.000 filter, som anskaffats i Sverige för därtill anslagna statsmedel. Vid lossningen ombäcker togs filtarna av respektive fartygs agenter och inlades i parasin i hamnen.

1. Den 18 december - 5 januari 1963 vistades jag i Paris. Vid min återkomst fick jag - den 7 januari - kontakt med general-kommissarien för bräddande utgifter Ben Zerfa, som å algeriska regeringens vägnar av mig mottagit de konossement, som hänförde sig till de båda filtpartierna. Jag hade inte hunnit föra filtarna på tal förrän Ben Zerfa spontant bekräftade, att de varit ytterst välkomna och att deras fördelning - liksom fördelningen av de nä-
sta dagar senare anlända norska filtarna - gått helt i enlighet med planerna.

2. Om de norska filtarna har jag från härvarande norske gene-
ralkonsul erfarit, att 150.000 anlande till Alger den 26 december 1962
åtföljda av en norsk tjänsteman, som - med anledning av en press-
debatt i Norge - hade till uppgift att tillse, att fördelningen gick
riktigt till. Tre dagar senare, alltså den 29 december, reste general-
konsulin och tjänstemanen - efter att ha vidtalat general-kommissaria-
tet för bräddande utgifter - ut till en prefektur i landsorten, vars
prefekt telefonleas beordrade filtutdelning vid en av sina underpre-
fekturer inom en tidrymd av några timmar. De båda norrmännen begav
sig till underprefekturen och bevittnade utdelning av till synes
norska filter till en mängd människor, som bar tydlig prägel av att
tillhöra kategorien "behövande" (nécessiteux).

Aven om detta inte är full bevisning, att alla de norska filtarna riktigt utdelats, hade de båda normännen tillfälle att övertyga sig om, att generalkommisariatet i varje fall förfogade över en effektiv distributionsapparat.

3. De båda berörda fartygens agenter har för mig bekräftat, att såvitt de visste, ingenting onormalt vederfärits de svenska filtarna. Konossementsinnehavaren hade ett fåtal dagar efter lossningen uttagit filtarna ur agenternas magasin och lastat dem på bilar.

4. Jag saknar anledning att antaga annat, än att de svenska filtarna blivit fördelade i enlighet med algeriska generalkommisariatets för bränskens åtgärder plan för gratisdistribution av filter till berövande.

5. Ovannämnde norske generalkonsul har uppgivit för mig, att ytterligare 30.000 filter skulle komma från Norge under innevarande månad. Vidare hade han erfarit, att generalkommisariatet numera sända ut ett få i hop ungefär det antal filter, som behövdes för att täcka de mest ömmande behoven, nämligen bortåt 800.000 stycken.

(Anders Forsse)

Alger den 30 januari 1963

Broder,

Söndagen den 13 januari var jag i Kabylien, i syfte att bl. a. dela ut Dina knivar och stifta bekantskap med företrädare för wilaya 3. I bilen hade jag med mig en norsk "bistånds"-delegation, som vistades några dagar i Algeriet för att avtala om en fartygslast trä till takbygge åt kabylliska hus (jag undrar, om trälasten och de 180.000 filtarna har något att göra med att norske konsulin här fick genomslag av vår rapportering i november om algeriska hjälpbehov). En av norrmännen var Eskild Jensen från Norsk Utvecklingshjälp; han var i norska OECD-delegationen förut.

Sägda söndag var dagen efter Ben Bellas och åtskilliga av hans ministrars besök i Kabylien. Då hade man haft något av en försöningsfest, och översten hade hållit ett tal och sagt, att alla i "sjunde militärområdet" (han använde själv den officiella terminologien i stället för den gamla wilayabeteckningen) stode bakom regeringen, så länge den strävade mot "socialism" i Algeriet och läte alla deltaga i ansträngningen.

Den förste jag träffade var Rahim Hammoutène, som nu blivit civil och sekreterare åt borgmästaren i Tizi-Ouzou. Han såg litet sömnig ut i början men piggade till, när han fick en hälsning och en kniv från Dig.

Vi tog med oss norrmännen och gick och hälsade på översten, som tog emot oss mycket älskvärt, bjöd på kaffe och talade i närmare en timme om Kabylien i allmänhet och dess nödhjälpsbehov i synnerhet. Norrmännen fick en massa siffror om bortsprängda tak, och vi fick från överstens egen mun höra, att han numera i princip handlade enbart på order från regeringen, enkannerligen försvarsministern, och att han inskränkte sig till militära angelägenheter och lät prefekturerna ta hand om de civila. Det var verkligen en ståtlig typ. På mig verkade han föga "orientalisk"; om det inte hade varit för hans goda franska, så hade han, tycker jag, lika gärna kunnat vara jugoslavisk eller grekisk som algerisk bergskrigare.

Vi lämnade översten och uppsökte Salah Mekacher, som numera är administratör för sjukhuset i Tizi-Ouzou och tillbringar sin mesta

tid med att för detta och andra sjukvårdsinrättningar i Kabylien uppdriva kvalificerad personal, särskilt franska sjuksköterskor. Han undrade mycket, om han kunde räkna på några skandinaviskor för Kabylien. Vi sade oss tvivla på det man lovade höra efter. Vad säger Du? Även Mekacher blev mycket glad över Din vänliga hägkomst. Samma var fallet med Saada Messous, som fortfarande var i uniform och tjänstgjorde hos översten.

hammoutène, Mekacher, norrmännen och jag satte oss så i rörelse mot Fort-national (sedan vi avböjt överstens anbud om ytterligare eskort) för att finna Ahmed Adim. Det visade sig, att han kallats till Blida i något militärt sammanhang och inte skulle komma tillbaka till Kabylien förrän nästa dag, då till Tizi-Ouzou. Mekacher åtog sig då att överlämna Din kniv.

Till skillnad från Dig hade vi tur med vädret, även under denna min andra resa i Kabylien. Det är nu grönt överallt där, utom på de högsta, snökläckta bergstopparna, och landskapet är hämförande. Vi plockade något slags blå blommor, som liknade krokus. Bilkyllaren började bli varm, och vi fick tömma ut antifrysvätskan och be om vatten i en stuga. Kvinnorna flydde vid åsynen av vad de trodde var fransmän, men karlen gav oss vatten. Då han hörde, att vi var skandinaver - en nationalitet, som han knappast hört talas om tidigare - bjöd han först på kaffe och oljiga kakor och så på mintté och oljiga kakor. Kvinnorna vågade sig så småningom fram och tittade noga på oss, och en av dem gav oss en massa små, dåliga fikon, som nog inte var så bra för magen. Huset verkade relativt välbärgat; huvudinkomsten kom nog från sonen i Frankrike. Norrmännen tittade noga på sparrar och bjälkar och läkter både i detta och andra hus, och fotograferade flitigt.

Vi åt lunch på det vanliga stället i michelet, och jag frågade mig för hos värdin om möjligheten att få ett par rum i ordning till i påsk (det ser nämligen ut, som om jag skulle stanna här så länge minst). Vi fick tag i Djaffar Zoulim, som alltjämt var sekreterare åt borgmästaren i michelet, och han blev också mycket glad åt Din gåva; det var en ung pojke, som gjorde ett tilltalande intryck. Hans herre borgmästaren var jag mindre förtjust i; han späckade sitt tal med "kolonialismens ok" och "imperialismens lakejer", och så; kunde inte samtala, bara hålla tal.

På återresan - under vilken vi för resten mötte två vackra schakaler på vägen - berättade hammoutène mycket om kriget i Kabylien och om översten. Allt han sade tycktes bekräfta, att översten i alla

fall tills vidare är helt lojal mot Alger; till yttermera visso hade han tunnlat ut kontakterna med Belkassam Krim, vilken hammoutène betecknade såsom "begåvad men listig, alltför listig".

Därmed är alltså Ditt uppdrag uträttat, till stor professionell behållning och åtskilligt nöje för mig.

Har Du sett Rädda Barnens brev till hälsominister Nekkache om transporten av tuberkulösa barn till Sverige? Det är ingen liten apparat RB tänker sig, att de oorganiserade algerierna skall organisera för ett knappt femtiotal barn. Jag kan gott tänka mig Nekkaches reaktion. RB lär inte ha fått något svar ännu, och om de får något, skulle det förvåna - men glädja - mig, om det bleve positivt. Utan direkt instruktion från departementet är jag emellertid knappast böjd att utsätta våra officiella förbindelser för den belastning, som mitt vidare drivande av detta ärende hos Nekkache riskerar att medföra. Han har, tycks det mig, en gång sagt oss, vad han anser om uppslaget; man bör då enligt min mening vara försiktig med att återkomma till det. Att insistera på att få ta hand om femtio barn verkar i bästa fall en smula konstigt, och i sämsta fall svenskt förmynderskap; och få ting kan algeriska politiker som Nekkache vara känsligare för.

Min egen tillvaro här går sin gilla gång; de ^{tr}hängande småärendena av konsulär och liknande natur blir allt flera, allteftersom lugnets återställande synes bekräftat, och det blir besvärligare än förr att hinna med allt på egen hand, och att få tillräcklig tid för kontakter, samtal och funderingar, som kan leda till rapporter av någorlunda allmänt intresse i Stockholm. I alla fall har jag sedan nyåret haft tillfälle att träffa några ministrar, däribland Rabah Bitat, som berättade om FLN-partiets nuvarande svaghet och tilltänkta struktur. Just nu är min hustru här (Du träffade visst henne i Paris) och hon hjälper mig lyckligtvis med maskinskrivning och åtskilligt annat (utan kostnad för statsverket).

Kågon gång i april eller maj blir en ambassadör utnämnd till denna post - vi är då långt efter de flesta andra, även exempelvis finländarna - och jag kommer till att börja med tillbaka till Ingemar Häggblöf i Paris. Hoppas mina barn känner igen mig.

Det skulle vara roligt att någon gång få höra Dina intryck från besöket i Paris. Må väl till dess.

Din tillgivna
Anders Fors